

АХМЕД С/У АВСТРИЯ

Решение на Европейския съд по правата на човека от 17 декември 1996 г.

ТЕКСТОВЕ ОТ КОНВЕНЦИЯТА: Чл. 3, 5, 13

КЛЮЧОВИ ДУМИ И ИЗРАЗИ: ИЗТЕЗАНИЕ/ НЕЧОВЕШКО ОТНАСЯНЕ
ИЛИ НАКАЗАНИЕ/ СПРАВЕДЛИВО УДОВЛЕТВОРЕНИЕ/
ИМУЩЕСТВЕНИ ВРЕДИ/ НЕИМУЩЕСТВЕНИ ВРЕДИ

ЦИТИРАНИ ПРИМЕРИ ОТ СЪДЕБНАТА ПРАКТИКА

Ireland v. UK, 18.01.1978 , Series A25; Soering v. UK 07.07.1989, Series A 161; Kruz Varas and others v. Sweden, 20.03.1991, Series A 201; Vilvarajah and others v. UK, 30.10.1991, Series A 215; Beldjoudi v. France, 26.03.1992, Series A 234-A; Tomasi v. France, 27.08.1992, Series A 241-A; Vijayanathan & Pusparajah c. / v. France, 27.08.1992, Series A 241-B.

По делото Ахмед с/у Австрия¹.

Европейският съд за правата на човека, заседаващ, в съответствие с член 43 от Конвенцията за защита на правата на човека и основните свободи ("Конвенцията") и със съответните разпоредби на Правилник Б² на Съда, в съдебен състав, включващ следните съдии:

г-н Р. Бернхард, Председател,
г-н Тор Вилиамсон,
г-н Ф. Мачер,
г-н Ш. Руссо,
г-н А. Шпийлман,
г-н Л. Вилдхабер,
г-н Д. Гочев,
г-н К. Юнгвирт,
г-н П. Курис,
и освен тях - г-н Х. Петцолд, Секретар, и г-н П. Дж. Махони, Помощник секретар,

след проведените закрити съвещания на 24 април, 28 юни и 27 ноември 1996 год.,

постановява следното решение, прието на долупоменатата дата:

ПРОЦЕДУРА

1. Делото е отнесено до Съда от Европейската Комисия по правата на човека ("Комисията") на 11 септември 1995 год., в тримесечния срок, предвиден в чл.32, ал.1 и чл.47 от Конвенцията. То води началото си от молба (№ 25964/94)

¹ Ááææèè íà Ñãððàððý

Áãèìì à çàááááíí ñã ííáð 71/1995/577/66Ç. Íúðáìì ÷èñè íáíçíà÷ááá ñðááííñòòà íà áãèìì à ñèñúèà ìò áãèà, ìòíáíáè àí ñúáá ìðáç ñúìðááðíàðà áíáèíà (áðìðìì ÷èñè). Ìñèááíèðà ááá ÷èñè íáíçíà÷áááò ñðááííñòòà íà áãèìì à ñèñúèà íà áãèà, ìòíáíáè àí ñúáá ìò íááíáíì ñúçááááíá, è à ñèñúèà íà ñúìðááðíèðà íà÷áèè çáýáçáíèý áí èíèñèýðà

² Ìðááèèèè Á, áèýçúè à ñèèà íà 2 íèðíáðè 1994 áíá., ñá ìðèèááá áúá áñè÷è ñèó÷è, çáñýááúè áúðæááèðà, èíèðì ñà íááúðçáèè ñ Ìðììèèè ¹ 9

срещу Република Австрия, подадена в Комисията съгласно чл.25 от сомалийския гражданин г-н Шариф Хусеин Ахмед на 13 декември 1994 год.

- Искането на Комисията се позовава на чл.чл.44 и 48 и на декларация за признаване от Република Австрия на задължителната юрисдикция на Съда (чл. 46). Предмет на искането е постановяването на решение относно това, дали в случай на депортиране на молителя в Сомалия фактите по делото биха разкрили нарушаване от страна на държавата - ответничка на задълженията по член 3 от Конвенцията.
2. В отговор на запитване, направено в съответствие с правило 35, ал.3 (d) от Правилник Б на Съда, молителят заяви, че желае да вземе участие в производството и посочи адвоката, който да го представлява (правило 31). На 23 май 1993 год. Преседателят на състава разреши на последния да използва немски език при извършване на процесуални действия както в писмена, така и в устна форма.
 3. В образувания състав беше включен по право г-н Ф. Мачер, избраният съдия от австрийска националност (чл.43 от Конвенцията), и г-н Р. Бернхард, Вицепрезидент на Съда (правило 21, ал.4 (b)). На 29 септември 1995 год. в присъствието на Секретаря, Президентът на Съда, г-н Р. Рюсдал, изтегли по жребий имената на останалите седем членове, а именно: г-н Тор Вилиямсон, г-н А. Шпийлман, г-н Ф. Биджи, г-н Л. Вилдхабер, г-н Д. Гочев, г-н К. Юнгвирт, и г-н П. Курис (чл.43 in fine от Конвенцията и правило 21, ал. 5). Впоследствие г-н Ш. Руссо, заместващ съдия, замени починалия г-н Биджи (правило 22, ал.1 и 2 и правило 24, ал.1).
 4. Като Председател на състава (правило 21, ал.6), г-н Бернхард, действайки чрез секретаря, осведоми агента на австрийското правителство ("Правителството"), адвоката на молителя и делегата на Комисията относно организацията на производството (правила 39, ал.1 и 40). Съгласно последвала заповед, Секретарят получи становищата на Правителството и на молителя съответно на 23 и 26 април 1996 год. На 10 юни 1996 год. Комисията предостави на Секретаря различни документи, поискани от последния по указания на Председателя.
 5. На 15 декември 1994 год., Комисията уведоми австрийското правителство, в съответствие с правило 36 от Правилника за дейността на Комисията, че е желателно, в интерес на страните и за правилното водене на процеса, молителят да не бъде депортиран преди края на следващата сесия на Комисията. Комисията продължи прилагането на правило 36 няколко пъти. На 2 октомври 1996 год. Помощник секретарят на Съда уведоми Правителството, че горната мярка остава препоръчителна по силата на правило 38, ал.2.
 6. На 28 февруари 1996 год. Правителството поиска от Съда да заличи делото от своя списък, на основание, че когато на 22 ноември 1995 год. молителят е получил отсрочка на своето експулсиране за възобновяем срок от една година (вж. параграф 23 по-долу), то той е загубил статуса на жертва по смисъла на чл.25, ал.1 от Конвенцията. В писма, получени в деловодството съответно на 22 и 25 март 1996 год., молителят и делегатът на Комисията, бяха осведомени съгласно правило 51, ал.2, поискаха от Съда да не уважи тази молба. Делегатът на Комисията се изрази, както следва:

“...Видно е [от] забележките [на австрийското правителство], че молителят не е заявил желанието си да оттегли молбата си и че Съдът няма сведения за мирно уреждане на спора. Съответно, единственото възможно основание за заличаване е предвиденото в правило 51, ал.2, т.2 от Правилник Б на Съда, а именно, че: "по каквато и да е друга причина, по-нататъчното разглеждане на делото не е оправдано".

Вижда се, в светлината на постановеното на 27.08.1992 год. решение по делото Виджайянатан и Пуспараджа с/у Франция (Серия А, № 241-В), че отсъствието на статус на жертва не води до заличаване на делото от Съда, а до постановяването след завършване на нормалните процесуални действия, че той не може да разгледа спора по същество. Не ми се удва да разбере как предполагаемата загуба на статус на жертва може да оправдае друга форма на процедурата, при условие, че и в двата споменати случая Правителството на ответната страна е представило предварително възражение. Не мога, следователно, да се съглася със становището, поддържано от австрийското правителство...”

На 24 април 1996 год. Съдът отхвърли молбата за заличаване на делото, считайки, че при отсъствието на каквото и да е мирно уреждане или споразумение между страните условията по правило 51, ал.2 не са изпълнени.

7. В съответствие с решението на Председателя, делото се гледа в открито заседание в сградата на Правата на Човека в Страсбург на 25 юни 1996 год. Преди това, Съдът проведе подготвително заседание.

Пред Съда се явиха:

(а) За Правителството:

г-н Ф. Седе, Посланик, юридически консултант,

Федерално министерство на външните работи - Агент;

г-н Рорбьок, Федерално министерство на вътрешните работи,

г-жа И. Зис, Федерално канцлерство,

г-жа Е. Бертаньоли, Федерално министерство на външните работи - Съветници;

(б) За Комисията:

г-н Ж.-К. Джеъс - Делегат

(в) За молителя:

г-н В. Вакареску, адвокат от Адвокатската колегия на Грац - Съветник.

Съдът изслуша обръщания от г-н Джеъс, г-н Вакареску и г-н Седе.

ФАКТИТЕ

1. Обстоятелства по делото

А. Признаване и отнемане на статус на бежанец

8. Г-н Ахмед, гражданин на Сомалия, роден през 1963 год., живее понастоящем в Грац (Стирия).

9. На 10 октомври 1990 год. той напуска Сомалия. Достига до летището във Виена на 30 октомври през Сирия и Холандия.

10. Той поисква статус на бежанец на 4 ноември 1990 год. и е интервюиран на 27 ноември 1990 год. от Службата по общественя ред на Долна Австрия (*Sicherheitsdirektion*). При това той заявява, че чичо му е бил активен член на Обединения сомалийски конгрес (ОСК) и че неговият баща и брат, макар и не членуващи в ОСК, са помагали на чичо му и поради това са били екзекутирани през май 1990 год. Оттогава, той и неговото семейство са били подозирани в принадлежност към ОСК и в участие в бунтовнически действия. Колата му е била конфискувана, а на него е бил нанесен побой, видно от останал белег на лявата му ръка. Той напуснал Сомалия от страх да не бъде арестуван и екзекутиран.
11. На 19 април 1991 год. Службата по общественя ред на Стирия отхвърля молбата, но по жалба на молителя на 15 май 1992 год. Министърът на вътрешните работи отменя това решение и предоставя бежански статус по смисъла на Женевската конвенция (вж. параграф 24 по-долу). Той преценява, че не би следвало г-н Ахмед да бъде принуден да се върне обратно в родината си, като се има предвид дейността му в група от опозицията и общото положение в дадената страна. Неговите изявления, които изглеждат заслужаващи доверие, дават основание за опасения, че при завръщането му в Сомалия той би могъл да бъде подложен там на преследвания, по смисъла на Женевската конвенция.
12. На 15 юли 1994 год. федералната служба за бежанците (*Bundesasylamt*) в Грац, действаща в съответствие с чл. 5(1)(3) от Закона за правото на убежище (вж. параграф 25 по-долу) постановява отнемане на бежанския статус на молителя. Това решение е следствие от присъда от 25 август 1993 год., с която Областния съд в Грац (*Landesgericht*) осъжда молителя на две и половина години затвор за опит за грабеж (*versuchter Raub*); заедно със съучастник г-н Ахмед удря минувач в лицето и се опитва да вземе портфейла му.
13. На 12 септември 1994 год. Министърът на Вътрешните работи отхвърля жалба на молителя. Той изтъква, че съгласно чл.5(1)(3) от Закона за правото на убежище бежанецът губи статуса си на такъв, ако извърши "особено тежко престъпление" по смисъла на чл.33, ал.2 от Женевската конвенция. Чл.37(4) от Закона за чужденците (Вж. параграф 28 по-долу) показва, че за законодателя този израз означава всяко престъпление, което се наказва със затвор за срок, по-дълъг от пет години. Доколкото опитът за грабеж се наказва със затвор за срок до десет години, молителят е загубил своя бежански статус и всякакво друго съображение относно правилността на осъждането му или относно положението в Сомалия се оказва излишно.
14. Г-н Ахмед обжалва това решение в Административния съд (*Verwaltungsgerichtshof*), който го отменя на 2 февруари 1995 год. Административния съд постановява, че осъждането на молителя за особено тежко престъпление има само доказателствена стойност; само от тоза факт е може да се съди, че молителят представлява опасност за австрийското общество по смисъла на чл. 33, ал.2 от Женевската конвенция. Такова заключение, което, въпреки продължаващия риск от преследване, суспендира закрилата (*Schutzzweck*), предоставена от тази Конвенция, би могло да се направи само ако интересите на бежанеца и на приемащата държава първо се претеглят и резултатът е неблагоприятен за първия. Мярката довежда до

такова ограничаване на личните права на бежанеца (*persoenliche Rechtssphaere*), че би следвало то да е наистина необходимо, поради някоя от причините, посочени в указаната разпоредба. За да се определи дали това е така, е необходимо да се оцени бъдещото поведение на засегнатото лице, но в този случай Министърът е пропуснал да го направи.

15. На 10 април 1995 год. Министърът на вътрешните работи отново заповядва отнемането на бежанския статус на г-и Ахмед. Позовавайки се на решението на Административния съд (Вж. параграф 14 по-горе), той първо отбелязва, че молителят е признат за виновен по обвинение за опит за грабеж, което е особено тежко престъпление по смисъла на чл.33, ал.4 от Женевската Конвенция. Той продължава, споменавайки други мерки, предприети срещу молителя, по-специално - условно осъждане на трт месеца затвор и глоба от 500 австрийски шилинга за наказуемо увреждане (*Sachbeschaedigung*) през 1991 год.; глоба от 1000 австрийски шилинга за заплашително поведение (*ungestuemes Benehmen*) в полицейска служба през 1992 год. и, през същата година, жалба от полицията до прокурора в Грац за наказуемо увреждане. Взети поотделно, обаче, тези закононарушения не представляват никаква опасност за обществото; въпреки това, разгледани заедно, те разкриват явна склонност към агресия. Следователно, не би могло да бъде изключено молителят да извъртва други наказуеми деяния в бъдеще, което го прави опасен за обществото.
16. На 9 ноември 1995 год. Административният съд потвърждава горното решение, постановявайки, в частност, че при оценяване на степента на опасност (*Gefaehrlichkeitsprognose*) на молителя Министърът правилно се е опрял на случаи, предхождащи осъждането на първия на затвор.

Б. Процедура по експулсирането

17. Междувременно, на 14 ноември 1994 год. Федералната полицейска служба в Грац (*Bundespolizeidirektion*) издава заповед за лишаване от право на пребиваване за неограничено време (*unbefristetes Aufenthaltsverbot*) срещу молителя по чл.18, ал.1 и 2 от Закона за чужденците (вж. параграф 26 по-долу) и разпорежда той да бъде задържан след изтичане на присъдата му с цел неговото експулсиране (*Schubhaft*). Отбелязва се, че, с оглед на наказанията, наложени на молителя и сериозността на едно от закононарушенията, а именно опита за грабеж, не би могло да е изключено той да продължи да престъпва закона. Поради това, с цел да се предпази общественото спокойствие, ред и сигурност и да се предотврати извършването от г-и Ахмед на закононарушения по смисъла на чл.8, ал.2 от Европейската Конвенция за правата на човека, се оказва необходимо той да бъде депортиран, дори и да е във всякакво съмнение, че това съставлява намеса (*Eingriff*) в личния му живот.
18. Молителят обжалва горното решение на 30 ноември 1994 год., искайки от властите да установят, в съответствие с чл. 54 от Закона за чужденците, че неговото експулсиране би представлявало нарушение на чл.37 от същия Закон (вж. параграфи 29 и 28 по-долу). На 10 декември 1994 год. Службата по обществения ред в Грац отклонява жалбата, но намалява до десет години срока на заповедта за лишаването му от право на пребиваване. Тя счита, че Федералната полицейска служба правилно е претеглила различните интереси и е имала действително основание да си състави мнение, че отмяната на

решението за експулсиране би имала много по-сериозни отрицателни последствия за общността, отколкото за г-н Ахмед. По-нататък се отбелязва, че молителят не би могъл да се счита за интегриран в австрийското общество, доколкото е живял там само четири години и се намира в затвора от март 1993 год. Той няма и семейство или други връзки със страната. Що се отнася до неговата професионална дейност, тя не изисква никаква специална квалификация и

би могла да се осъществява и в чужбина. В допълнение, в момента на арестуването му молителят е бил безработен.

19. След освобождаването му на изпитателен срок (*bedingte Entlastung*) молителят е задържан в Главното полицейско управление на Грац на 14 декември 1994 год. с цел неговото експулсиране.

20. На 23 януари 1995 год. Независимият административен трибунал (*Unabhaengiger Verwaltungssenat*) на Стирия поддържа молбата, с която г-н Ахмед обжалва горната мярка (*Schubhaftbeschwerde*), основавайки се на факта, че доколкото Европейската комисия по правата на човека е удължила действието на предвидената в правило 36 на нейния Правилник за дейността временна мярка (вж. параграф 30 по-долу), то депортирането на молителя преди изтичане на максималния двумесечен срок за задържания от този вид (чл.48 от Закона за чужденците) изглежда не подлежащо на обсъждане. Като следствие, молителят е освободен.

21. На 26 април 1996 год. г-н Ахмед се явява пред Федералната служба за бежанците, с оглед на възможното прилагане на чл.37 от Закона за чужденците (виж параграф 28 по-долу). Той твърди, че положението в Сомалия се е влошило в сравнение с 1990 год., годината на неговото заминаване. Той е бил член на клана Хавийе, който в този момент е подложен на преследвания, особено от генералите на власт. Този клан, живеещ на 900 километра северно от Могадишу, поддържа генерал Айдид, но по-късно оттегля подкрепата си и оттогава е преследван и от последния. Поради това, молителят не би могъл да се върне в страната, без да подложи на опасност живота си.

На 20 април 1995 год. Федералната служба за бежанците обявява предлаганото експулсиране на молителя за законно (*zulaessig*). Същата приема становището, че извършените от него нарушения, взети заедно, разкриват склонност към агресивно поведение и дори засилваща се агресия (*steigendes Aggressionpotential*), която не се спира дори пред насилие против личността. Следователно, не би могло да се изключи, че г-и Ахмед ще извърши други закононарушения в бъдеще, което го прави опасен за обществеността по смисъла на чл.37, ал.4 от Закона за чужденците. В този случай, даже фактът, че той е подложен на опасността да бъде преследван при връщането си в Сомалия, не би могло да направи незаконно депортирането му в тази страна.

12. На 4 май 1995 год. Федералната полицейска служба в Грац отклонява заявлението за обжалване на молителя от 30 ноември 1994 год. (вж. параграф 18 по-горе), мотивирайки се с това, че няма убедителни основания (*stichhaltige Gruende*) да се счита, че при неговото завръщане в Сомалия той може да бъде подложен на забранено третиране по смисъла на чл.37, ал.1 и 2 на Закона за чужденците.

Съгласно установената съдебна практика на Административния съд, чл.37, ал.1 визира само опасности и заплахи, произхождащи от държавата. След свалянето от власт на президента Сияд Баре, в Сомалия се вихри гражданска война и всякаква държавна власт (*staatliche Gewalt*) е изчезнала. Освен това, нищо не подсказва, че молителят може да бъде преследван поради една от причините, посочени в чл.37, ал.2. На последно място, не би имало и никакво нарушение на чл.2, ал.1 от Европейската конвенция за правата на човека,

доколкото съгласно чл.37 фактът, че при завръщане в родната си страна един чужденец би могъл да рискува живота си сам по себе си не е достатъчна пречка за експулсирането.

23. По заявление на молителя, на 22 май 1995 год. Службата по обществения ред на Стирия отменя горното решение. Впоследствие, на 31 октомври 1995 год. Федералната полицейска служба в Грац намира, че в Сомалия г-н Ахмед би могъл да бъде изложен на опасност от преследване по една от причините, посочени в чл.37 от Закона за чужденците. На 22 ноември 1995 год. службата съответно отлага експулсирането за възобновяем срок от една година.

11. Релевантно международно и вътрешно право

А. Женевска Конвенция от 28 юли 1951 год. относно статуса на бежанците

24. По силата на чл.1 от Женевската Конвенция от 28 юли 1951 год., изменена с Протокол от 31 януари 1967 год., определението "бежанец" се дава на всяко лице, което "поради основателни опасения от преследване по причини, свързани с раса, религия, националност, принадлежност към определена социална група или политически убеждения, се намира извън страната на своята националност и не може или, поради такива опасения, не желае да се възползва от закрилата на тази страна".

Чл.33 от тази Конвенция предвижда:

"1. Никоя от държавите-членки няма да експулсира или връща ("*refouler*") бежанец по какъвто и да било начин в границите на територии, където неговият живот или свобода биха се намирали под заплаха, с оглед на неговата раса, религия, националност, принадлежност към определена социална група или политически убеждения.

2. Не може, обаче, да претендира облагите от настоящата разпоредба бежанец, за когото има основателни причини да се счита, че е опасен за сигурността на страната, в която се намира, или който, след като е бил осъден с окончателно решение за особено тежко престъпление, представлява опасност за общността на тази страна."

Б. Вътрешно право

1. Закон за правото на убежище

25. Съгласно чл.5(1)(3) на Закона за правото на убежище (*Asylgesetz*), бежанецът губи бежанския статус, ако компетентната власт установи, че условията, посочени в чл.33, ал.2 от Женевската Конвенция относно статуса на бежанците, са изпълнени.

2. Закон за чужденците

26. В чл.18 от Закона за чужденците от 1992 год. (*Fremdengesetz*) се уреждат въпросите на заповедите за лишаване от право на пребиваване (*Aufenthalt gebot*). Първата алинея предвижда задължение за лишаване от право на пребиваване на чужденец, когато определени факти дават основание да се предположи, че неговото присъствие в страната представлява опасност за общественото спокойствие, ред и сигурност или е несъвместимо с други

обществени интереси, указани в чл.8, ал.2 от Европейската конвенция за правата на човека. Сред фактите, които са релевантни за целите на чл.18, в т.2 е посочено окончателно решение на австрийски съд, с което на съответния бежанец се налага условна присъда за срок, по-дълъг от три месеца.

27. Първото изречение на чл.36(2) предвижда експулсирането да бъде отложено за срок до една година, с възможност за подновяване, по искане на засегнатото лице или от властите по тяхна инициатива, ако експулсирането е забранено по силата на чл.37 или се оказва невъзможно на практика.

28. С чл.37 се забранява експулсирането на чужденец в държава, за която има убедителни основания (*sichtige Gruende*) да се счита:

- че той ще бъде изложен на опасност от безчовечно третиране или наказание или смъртно наказание (т.1); или
- че неговият живот или свобода ще бъдат под заплаха, с оглед на неговата раса, религия, националност, принадлежност към определена социална група или политически убеждения (т.2, която се позовава на чл.33, ал.1 от Женевската конвенция).

Експулсирането на чужденец в държава, където той би могъл да е под заплаха по смисъла на т.2 е разрешена само, ако по важни причини даденото лице представлява опасност за сигурността на Република Австрия или - след като е било осъдено с окончателно решение за престъпление, наказуемо със затвор за срок над пет години - опасност за обществото (т.4, която се позовава на чл.33, ал.2 от Женевската конвенция).

Никой чужденец не може да бъде депортиран, докато е в сила временна мярка, поискана от Европейската комисия по правата на човека (т.6).

29. Съгласно чл.54, компетентната власт следва да определи (*Bescheid*), по искане на чужденеца (*Antrag*), дали има убедителни основания да се счита, че той би могъл да е под заплаха по смисъла на чл.37, тт.1 или 2, в дадена посочена от него държава (т.1).

Преди произнасяне на окончателното решение, по искане на чужденеца, неговото депортиране във въпросната държава може да не бъде извършено. Ако той е бил депортиран в друга държава, процедурата се прекратява поради липса на предмет (т.4).

ПРОЦЕДУРА ПРЕД КОМИСИЯТА

30. В своята молба до Комисията (№ 25964/94) от 13 декември 1994 год. г-н Ахмед твърди, че неговото експулсиране в Сомалия би го изложило там на сериозна опасност от противоречащо на чл.3 от Конвенцията третиране.

31. На 2 март 1995 год. Комисията обявява иска за допустим. В своя доклад от 5 юли 1995 год. (чл.31) тя изразява единодушно становище, че ако молителят бъде депортиран в Сомалия ще бъде нарушен чл.3. Пълният текст на становището на Комисията е възпроизведен като приложение към това решение'.

ОКОНЧАТЕЛНИ СТАНОВИЩА ПРЕД СЪДА

32. В своето писмено становище Правителството поиска от Съда да постанови, че няма нарушение на чл.3.

' *Бележка на Секретаря*. По практически съображения това приложение ще се появи само заедно с печатния вариант на решението (в *Reports of Judgments and Decisions* - 1996), но копие от доклада на Комисията може да се получи от деловодството.

ПРИЛОЖИМОТО ПРАВО

I. ОБХВАТ НА ДЕЛОТО

33. В своето становище г-н Ахмед иска от Съда да разгледа фактите по делото не само по отношение на чл.3 от Конвенцията, но също и относно чл.чл.5 и 13.

34. Съдът отбелязва, че заявлението до Комисията не съдържа искания по чл.чл.5 и 13. Доколкото обхватът на отнесеното до него дело е определен от решението на Комисията по допустимостта (Вж., освен всички други решения, решение от 28 септември 1995 год. по делото Масън и Ван Зон с/у Холандия, серия А, № 327-А, параграф 40), то Съдът не може да разгледа такива искания.

11. ТВЪРДЯНО НАРУШЕНИЕ НА ЧЛЕН 3 ОТ КОНВЕНЦИЯТА

35. Молителят твърди, че ако бъде депортиран в Сомалия, то там той сигурно ще бъде подложен на третиране, забранено от чл.3 от Конвенцията, предвиждащ:

" Никой няма да бъде подлаган на мъчение или на безчовечно или унизително третиране или наказание."

Той твърди, че с предоставянето му на бежански статус на 15 май 1992 год., австрийските власти са признали съществуването на такава опасност. Според последните новини, оттогава положението в Сомалия не се е променило съществено. Страната все още е театър на братоубийствена война между враждуващи кланове. Той самият е подозиран в принадлежност към един от тях, ОСК, и с оглед на това все още е под заплахата от преследване в Сомалия. Загубването на неговия бежански статус се дължи само на осъждането му по наказателно дело; поддържането на твърдение за сериозността на правонарушението, което едно лице е извършило, обаче, не е достатъчно да оправдае поставянето на неговия живот в опасност.

36. По същество, Комисията приема горният аргумент. Тя отбелязва в частност, че в подкрепа на своето решение да лишат молителя от неговия бежански статус, националните власти не са споменали нито един нов факт, показващ, че опасността, на която би се изложил молителят в Сомалия, е изчезнала.

37. Правителството също счита, че г-н Ахмед е под заплахата да бъде подложен в Сомалия на третиране, несъвместимо с чл.3. То твърди, обаче, че се е съобразило с изискванията на тази разпоредба, доколкото австрийското законодателство допуска това. След като заповедта за депортиране стане окончателна, тя не може вече да бъде отменена. Това означава, че, съгласно

действащото австрийско право, единственото средство, позволяващо на молителя да остане законно на австрийска територия, е отлагане на изпълнението на мярката срещу него. Освен това, подавайки заявление по чл.36(2) от Закона за чужденците (вж. параграф 27 по-горе), г-н Ахмед би имал право на удължаване на отсрочката, докато съществува опасността в Сомалия. Ако това заявление бъде отхвърлено, той би имал допълнителна възможност да сезира Конституционния съд и Административния съд.

38. На първо място, Съдът повтаря, че държавите - членки могат, съгласно твърдо установени норми на международното право и като се имат предвид техните договорни задължения, включително тези, произтичащи от Конвенцията, да контролират влизането, пребиваването и експулсирането на чужденци. Той отбелязва също, че правото на политическо убежище не се съдържа нито в Конвенцията, нито в Протоколите към нея (вж. решение от 30.10.1991 год. по делото Вилварджа и др. с/у Обединеното Кралство, серия А, № 215, с.34, § 102).
39. Експулсирането на чужденец от държава - членка, обаче, може да се покрива от някоя от хипотезите по чл.3 и по такъв начин да доведе до отговорност за тази държава по силата на разпоредбите на Конвенцията, доколкото са налице съществени основания да се счита, че въпросното лице, ако бъде експулсирано, се изправя пред реална опасност да бъде подложено в приемащата страна на противоречащо на чл.3 третиране. При тези обстоятелства, чл.3 предполага задължение лицето да не се екпулсира в тази страна (вж. решение от 07.07.1989 год. по делото Съоринг с/у Обединеното Кралство, серия А, № 161, с.35, §§ 90- 91; решение от 20.03.1991 год. по делото Круз Варас и др. с/у Швеция, серия А № 201, с.28, §§ 69-70; гореспоменатото решение по делото Вилвараджа и др., с.34, § 103 и решение от 15.11.1996 год. по делото Чахал с/у Обединеното Кралство, *Reports and Decisions* 1996, с....., §§ 73-74).
40. По-нататък, Съдът отново подчертава, че с чл.3, в който е въплътена една от основополагащите стойности на демократичните общества (вж. гореспоменатото решение по делото Съоринг, с.34, § 88), се забранява като абсолютно недопустимо подлагането на мъчение или на безчовечно или унижително третиране или наказание, независимо от поведението на жертвата. За разлика от много от материалните разпоредби на Конвенцията и на Протоколи № 1 и 4, в чл.3 не са предвидени изключения и отказ от неговото прилагане по реда на чл.15 не е възможен даже в случаите на крайна обществена необходимост, застрашаваща живота на нацията (вж. решение от 18.01.1978 год. по делото Ирландия с/у Обединеното кралство, серия А № 25, с.65, § 163; решение от 27.08.1992 год. по делото Томази с/у Франция, серия А № 241 А, с.42, § 115 и гореспоменатото решение по делото Чахал, с....., § 79).
41. Горезиложеният принцип е валиден със същата сила в случаите на експулсиране, покрити от разпоредбата на чл.3. Съответно, деянията на въпросния индивид, дори и да са нежелателни или опасни, не могат да са от съществено значение. Така, закрилата, предоставяна от чл.3, е по-широка от тази, предвидена в чл.33 от Конвенцията на Организацията на обединените нации от 1951 год. относно статуса на бежанците (вж. параграф 24 по-горе и гореспоменатото решение по делото Чахал, с....., § 80).

42. Съдът, подобно на Комисията, придава особена тежест на факта, че на 15 май 1992 год. австрийският министър на Вътрешните работи предоставя на молителя бежански статус по смисъла на Женевската Конвенция (вж. параграфи 11 и 24 по-горе), намирайки за достоверни неговите твърдения, че дейността му в група от опозицията и общото положение в Сомалия дават основания за опасение, че ако той се върне там, ще бъде подложен на преследвания (вж. параграф 11 по-горе). Въпреки, че две години по-късно молителят загубва своя бежански статус, това се дължи само на осъждането му по наказателно дело; последствията за молителя от експулсиране не са взети предвид (вж. параграф 12 по-горе).
43. С цел, обаче, да се оценят рисковете при още неизвършеното експулсиране, същественият момент във времето следва да бъде този, в който Съдът разглежда делото. Въпреки, че историческата обстановка е от значение, доколкото може да хвърли светлина върху текущото положение и неговото възможно развитие, решаващи са настоящите условия (вж. гореспоменатото решение по делото Чахал, с....., § 86).
44. Съдът основава своята оценка относно текущото положение в Сомалия на изводите на Комисията, на която преди всичко са поверени задачите по установяване и проверка на фактите, съгласно Конвенцията (вж., между другото, гореспоменатото решение по делото Круз Варас и др., с.29, § 74). В своя доклад от 5 юли 1995 год. Комисията отбелязва, че от 1992 до днес положението в Сомалия не се е променило. Страната все още е в състояние на гражданска война, между многобройните кланове продължава борба и надпревара за контрол на страната. Няма признаци, че опасностите, на които молителят би се изложил през 1992 год., са престанали да съществуват, или че каквато и да е държавна власт е в състояние да го защити.
45. Пред Съда, Правителството не оспорва твърдението на молителя, че няма видимо подобрение на положението в неговата страна. Напротив, то обяснява, че австрийските власти са решили да отложат изпълнението на въпросното експулсиране, защото също са преценили, че при това състояние на нещата г-н Ахмед не би могъл да се върне в Сомалия, без да бъде изложен на опасността от противоречащо на чл.3 третиране.
46. При тези обстоятелства, Съдът стига до същия извод, който освен всичко друго не е в противоречие с нито един от материалите по делото или със сведенията, дадени от явилите се на слушанията; нито пък, с оглед абсолютния характер на чл.3, това заключение е обезсилено от осъждането по наказателно дело на молителя или от текущата липса на държавна власт в Сомалия.
47. Следователно, депортирането на молителя в Сомалия би представлявало нарушение на чл.3 от Конвенцията, дотогава докато той е изправен пред сериозна опасност да бъде подлаган на мъчение или на безчовечно или унижително третиране или наказание.

111. ПО ПРИЛАГАНЕТО НА ЧЛЕН 50 ОТ КОНВЕНЦИЯТА

48. Чл.50 от Конвенцията предвижда:
[текст на чл. 50]

Съгласно тази разпоредба, молителят поиска обезщетение за вреди и възстановяване на разноските си.

49. Нарушение на чл.3 все още не е направено. Въпреки това, като се има предвид, че Съдът приема, че решението да се депортира г-н Ахмед би могло, ако се изпълни, да доведе до такова нарушение, чл.50 следва да се прилага към фактите на настоящото дело (вж., дословно, решение от 26.03.1992 год. по делото Белджуди с/у Франция, серия А № 234-А, с.29, § 84).

А. Щети

50. Г-н Ахмед претендира 16 250 австрийски шилинга, като обезщетение за пропуснати ползи между 14 декември 1994 год. и 23 март 1995 год., период, през който, както той твърди, неговото задържане е било незаконно.

Делегатът на Комисията не е направил никакви забележки.

Съдът, подобно на Правителството, не е в състояние да съзре причинно-следствена връзка между твърдяните имуществени вреди заключението по повод на чл.3 (вж. параграф 47 по-горе). Това искане трябва, следователно, да бъде отхвърлено.

51. По-нататък, г-н Ахмед претендира обезщетение за неимуществени вреди в размер, който той моли Съда да определи.

Правителството е оставило решаването на този въпрос на преценката на Съда; Делегатът на Комисията не е направил никакви забележки.

Съдът счита, че молителят би трябвало да е претърпял неимуществени вреди, но че настоящото решение представлява достатъчна компенсация в това отношение.

Б. Разноски

52. По отношение на разноските, извършени в производствата пред австрийските съдилища и след това пред институциите по Конвенцията, г-н Ахмед претендира 2400 австрийски шилинга., включващи 100 000 австрийски шилинга за съдебни такси, заплатени в Страсбург.

Правителството твърди, че не е в състояние да коменсира тези цифри, без да има достатъчна информация относно това, как се е стигнало до тях. То обаче, е готово да заплати 100 000 австрийски шилинга в случай, че съдът открие нарушение. Делегатът на Комисията не е направил никакви забележки.

53. Като прави оценка на справедлива основа, Съдът присъжда на молителя 150 000 австрийски шилинга по тази точка.

В. Приложим лихвен процент

54. Съгласно информацията, с която Съдът разполага, законният лихвен процент, приложим в Австрия в деня на постановяване на настоящото решение, е 4 % годишно.

ПО ТЕЗИ СЪОБРАЖЕНИЯ, СЪДЪТ ЕДИНОДУШНО РЕШИ:

1. Той не е компетентен да разглежда жалбата на молителя, в частта ѝ по чл.чл.5 и 13 от Конвенцията;
2. Дотогава, докато молителят е изправен пред реална опасност да бъде подлаган в Сомалия на противоречащо на чл.3 от Конвенцията третиране, извършване на депортирането му би представлявало нарушение на тази разпоредба;
3. Що се отнася до неимуществените вреди, претърпени от молителя, настоящото решение представлява достатъчна и справедлива компенсация по смисъла на чл.50 от Конвенцията.

В срок от три месеца, държавата-ответничка да заплати на молителя 150 000 (сто и петдесет хиляди) австрийски шилинга във връзка с разноските, като след изтичане на гореспоменатия тримесечен срок се дължи проста лихва в размер на 4 % годишно, до окончателното уреждане;

5. Отхвърля останалите искания на молителя.

Съставено на английски и френски език и произнесено в открито заседание в Сградата на Правата на Човека, Страсбург, на 17 декември 1997 год.

Рудолф БЕРНХАРД
Председател
Херберт ПЕТЦОЛД
Секретар.